

ZÁLOHY! ZÁLOHY? ZÁLOHY!

Čím déle se kauza vyvíjí podle očekávání, tím více roste pravděpodobnost, že se věc na konci zkomplikuje.

Z Murphyho zákonů pro advokáty

Advokát, který chce snížit na minimum riziko, že mu klient nezaplatí fakturu, se naučí pracovat se zálohami. Záloha je platba, kterou advokát od klienta přijímá před tím, než pro něj odvede právní pomoc, resp. průběžně v době poskytování právní služby. Pro práci se zálohami platí stejné zásady jako pro celou problematiku odměny za právní pomoc.

Etický kodex trvá na tom, aby i záloha byla přiměřená, tedy aby mezi zálohou a celou odměnou nebyl velký nepochopitelný poměr.

Příklad č. 1

Advokát se s klientem dohodl na smluvní odměně ve výši 15 000 Kč za vyřízení celé věci. V takovém případě může advokát požadovat zálohu 15 000 Kč, tedy ve výši 100 %. Etická by dokonce mohla být i záloha ve výši 120 %, pokud advokát převzal věc, v níž se očekávají hotové výdaje (například cestovné, správní či soudní poplatky apod.).

Zálohy může advokát požadovat najednou (jednu celou částku představující odhad jeho odměny), dokonce může trvat na tom, aby klient složil tuto zálohu před převzetím zastoupení. Anebo může advokát požadovat po klientovi menší částky jednotlivých záloh.

Příklad č. 2

Advokát se dohodne s klientem na odměně ve výši 15 000 Kč za vyřízení celé věci a klienta požádá o první zálohu ve výši 5 000 Kč. Jakmile se tato záloha blíží vyčerpání, tzn. přibližně ve třetině právní služby, požádá advokát klienta o další zálohu.

Pokud se advokát rozhodne požadovat od klienta pravidelné zálohy, měl by průběžně sledovat jejich čerpání a klienta pravidelně o čerpání záloh informovat. K tomu mohou sloužit dopisy či e-maily, jimiž advokát klienta informuje o tom, jak vyřizování jeho věci pokračuje. Informace může vypadat například takto:

Vážený pane,

informuji Vás o tom, že z Vámi složené zálohy ve výši 10 000 Kč je k dnešnímu dni vyčerpáno 5 000 Kč. Příští týden mě čekají dva výsledky a závěrečný návrh a Vaše věc se pomalu bude blížit k závěru. Až se příště uvidíme, požádám Vás o poslední zálohu, čímž bude dohodnutá částka mé odměny uhrazena.

Kdybyste měl na mě jakékoli otázky, neváhejte mě kontaktovat, a to včetně dotazů týkajících se odměny za právní pomoc.

Pavel Malý, advokát

Jak v této publikaci na mnoha místech uvádíme, základní hodnotou při poskytování právních služeb je vzájemná důvěra mezi advokátem a klientem. Této důvěře výrazně napomáhá otevřenost a přehlednost informací o záloze a financích vůbec. Ve všech druzích a typech smluvní odměny proto neuškodí, když advokát klienta průběžně informuje o stavu jeho účtu a o průběžné výši odměny.

Říci si o zálohu není ovšem jednoduché a mnozí advokáti se této dovednosti musejí mnoho let učit. Na jejich obranu nutno uvést, že v dnešní elektronické době lze výzvy k úhradě zálohy zaslat elektronicky a stydliví advokáti je nemusejí vyslovovat nahlas. Výzvu k úhradě zálohy lze činit prostým e-mailem nebo ústní výzvou anebo lze vystavit a zaslat klientovi zálohovou fakturu. Na formě a způsobu zálohování je vhodné se předem dohodnout. Advokát, který je příznivcem písemné formy smlouvy s klientem, může do smlouvy začlenit jeden odstavec o zálohách.

Pro úplnost uvedme následující ponaučení: pokud klient nevyhoví advokátově žádosti o zálohu, advokát může klientovi vypovědět smlouvu či plnou moc. Klient by měl být na toto nebezpečí předem upozorněn a popsané jednání ani vypověď plné moci nejsou neetické.

Začínající advokát se musí učit taktice a strategii ve všech oblastech poskytování právních služeb, což pochopitelně platí i pro otázku záloh. Není jednoduché odhadnout, o jak velkou zálohu klientovi si lze říci. Advokát by však měl mít na paměti, že klientova ochota platit zálohy je větší spíše na počátku právního zastupování. V tomto období si také advokát s klientem nastavují hranice vzájemné komunikace. Pokud si klient nezvykne na pravidelné zálohování, později po něm advokát bude žádat zálohy mnohem obtížněji. Naopak někdy se přílišná taktizování nemusí vyplatit. Klient totiž může vypovědět smlouvu s advokátem kdykoliv, stejně tak může právní zastupování oproti původnímu očekávání advokáta skončit dříve a pak advokát stojí před dalším problémem: musí nespotřebovanou zálohu klientovi vrátit.

V této souvislosti dodáme ještě jedno upozornění: na rozdíl od depozita (financí převzatých advokátem od klienta do úschovy) ohledně záloh neplatí pro zacházení s těmito finančními prostředky žádná omezení. Je běžným zvykem, že převzatou

zálohu advokát uloží na svůj běžný podnikatelský účet a chová se k ní jako ke svým prostředkům, platí z nich nájem kanceláře, sekretářku, výdaje dalších klientů i vlastní zálohy ze zisku či osobní spotřebu. Takové jednání není ani ustálenou judikaturou shledáváno jako protiprávní. Problém je ovšem někde jinde – pokud právní zastupování skončí dříve a advokát klientovi zálohu nebo její část vrací, činí tak v takovém případě z jiných finančních prostředků, resp. ze záloh poskytnutých dalším klientem. Tento důsledek je přirozeným vyjádřením faktu, že peníze a finanční prostředky jsou platidlem, jejichž charakteristickou vlastností je právě zaměnitelnost. Tato zjevná výhoda se ovšem ukazuje jako nevýhoda například v případě, že advokát zemře. Pak Komora ustanoví nástupce, který s každým klientem individuálně jedná a dohaduje se s ním, zda bude v právním zastupování pokračovat nebo zda právní pomoc ukončí. Skončení věci ovšem předpokládá vyúčtování a vrácení přeplatku, což mnohdy přináší značné komplikace. Advokát by vždy měl mít na paměti, že finanční prostředky na jeho běžném účtu by měly tvořit minimálně součet všech dosud nespotřebovaných záloh.

Chce vědět více?

Zájemcům doporučujeme usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 6. 2004, sp. zn. 3 Tdo 425/2004, s následující právní větou: „Svěřenou věcí a předmětem útoku v případě trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. mohou být i peníze předané oprávněnou osobou (např. jejich majitelem) jiné osobě k další dispozici s nimi, ovšem pouze za předpokladu, že tímto způsobem nepřejdou do majetku této osoby a nestanou se jejím příjmem. Pokud vznikne mezi takovými osobami právní vztah vyplývající z uzavřené smlouvy a předmětná finanční částka má povahu sjednané zálohy, je vždy nezbytné zjistit, o jaký typ smlouvy v daném případě jde. Jestliže například kupujícímu nebylo dodáno zboží, které bylo předmětem kupní smlouvy (§ 588 a násl. obč. zák.), nebo v případě smlouvy o dílo (§ 631 a násl. obč. zák.) zhotovitel objednané dílo neprovedl, může jít toliko o nesplnění závazku z takových smluv, pokud by ovšem nešlo o podvodné vylákání zálohy pod předstíranou záminkou dodání zboží nebo ve druhém případě o úmysl neprovést dílo vůbec a tímto způsobem se obohatit (srov. § 250 tr. zák.).“